

Klachtencommissie Integriteitsregeling EUR Holding 2021

Advies inzake casus [REDACTED] (Alliantie Tegen Uitbreiding MAA) versus [REDACTED] (Erasmus UPT BV)

De krachtens de Integriteitsregeling EUR Holding 2021 (hierna: de **Regeling**) ingestelde klachtencommissie, voor de behandeling van de klacht samengesteld uit professor Muel Kaptein (voorzitter), professor Sanne Taekema en professor Joop Hartog, en ondersteund door Job van Maurik (hierna: de **Commissie**);

Gelet op:

- In de hoedanigheid van **Klager**: [REDACTED], te deze optredend namens de Alliantie Tegen Uitbreiding MAA, met als werkadres [REDACTED];
- In de hoedanigheid van **Beklaagde**: [REDACTED], werkzaam bij Erasmus UPT BV, Burgemeester Oudlaan 50 te Rotterdam;
- Artikel 3.10 van de Regeling jo. artikel 2.7 lid 3 jo. artikel 2.6 van de Regeling.

Met in achtneming van:

- De klacht, door de Commissie bij wijze van e-mail van de Klager op 25 maart 2021 ontvangen en na aanvulling met ontbrekende informatie gedagtekend op 8 april 2021;
- De door professor Kaptein vastgestelde ontvankelijkheid van de klacht en diens constatering dat geen sprake is van kennelijke ongegrondheid, waarop de klacht in behandeling is genomen;
- Het verweerschrift van de Beklaagde, in reactie op de klacht, ontvangen op 22 april 2021;
- De verslaglegging van de hoorzitting op 18 mei 2021, waarin de Commissie sprak met enerzijds de Klager (daarin bijgestaan door [REDACTED] van de Alliantie Tegen Uitbreiding MAA) en anderzijds de Beklaagde (daarin bijgestaan door [REDACTED]);
- De door Klager en [REDACTED] aan de Commissie overlegde gespreksnotities ten behoeve van hun inbreng tijdens de hoorzitting;
- De door Beklaagde aan de Commissie overlegde aanvullende informatie, waarom tijdens de hoorzitting door de Commissie werd verzocht, zoals het contract behorende bij de opdracht, een toelichting op de onderzoeksmethode en de ruwe databestanden;
- De schriftelijke reacties van Klager, respectievelijk Beklaagde op de verslaglegging van de hoorzitting.

Overwegende dat:

- A. De klacht betrekking heeft op een vermeende schending van wetenschappelijke integriteit door Beklaagde in het kader van de zogeheten Luchtvrachtmonitor 2018 (hierna: het **Rapport**), voor zover het betrof het onderzoek naar en de gevolgtrekkingen ten aanzien van de impact van Maastricht Aachen Airport (hierna: **MAA**) op de regionale werkgelegenheid.
- B. De Commissie een vermeende schending van wetenschappelijke integriteit onderzoekt met inachtneming van de Nederlandse Gedragscode wetenschappelijke integriteit 2018 (hierna: de **Gedragscode**), meer in het bijzonder door te toetsen op de in de gedragscode genoemde principes: *eerlijkheid, zorgvuldigheid, transparantie, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid*.
- C. De Commissie op basis van haar onderzoek geen enkele indicatie heeft gevonden van manipulatie van de data (analyses) en derhalve niet twijfelt aan de persoonlijke integriteit en daarmee de *eerlijkheid* van de betrokkenen.
- D. Een onderdeel van het Rapport eerder al – buiten deze klachtbehandeling – door de Beklaagde is herzien, na door Klager gewezen te zijn op onvolkomenheden. Dit getuigt van corrigerend vermogen. In de resulterende versie van het Rapport wordt evenwel naar oordeel van de Commissie niet met de vereiste *zorgvuldigheid* toegelicht dat daarin sprake is geweest van een revisie (bijvoorbeeld voor wat betreft de daartoe gehanteerde methodiek en de daarbij gemaakte keuzes).

Klachtencommissie Integriteitsregeling EUR Holding 2021

- E. Het verweer van Beklaagde, dat "... de cijfers in de resulterende versie van het Rapport een goede inschatting zijn van de economische impact van de luchtvracht in Nederland [wat mede afgeleid zou mogen worden uit het gegeven dat] de gehanteerde methodes, uitgangspunten en resultaten in grote lijnen overeenkomen met andere studies op dit onderwerp", ontoereikend is. De in acht te nemen *zorgvuldigheid* en *transparantie* vereisen dat het Rapport dienaangaande op zichzelf staat.
- F. De Commissie heeft geconstateerd dat de toerekening van regionale werkgelegenheid aan het bestaan van MAA samenhangt met een eigen oordeel van de betrokken onderzoekers op basis van eerder opgebouwde expertise, waartoe de Commissie in het Rapport in het kader van de te betrachten *transparantie* een nadere toelichting mist op de mate van subjectiviteit van de onderzoeksbevindingen. Ten aanzien van de vereiste transparantie mist de Commissie in het Rapport voorts een puntsgewijze onderbouwing van de door de onderzoekers gezette stappen.
- G. De Commissie constateert dat in het onderzoek ten behoeve van het Rapport te beperkt is stilgestaan bij de eigen context van MAA, welke van een andere orde van grootte is dan Mainport Rotterdam en Schiphol Airport waarover door de betrokken onderzoekers hun specifieke expertise is opgedaan ten aanzien van (lucht)vracht en het effect daarvan op werkgelegenheid, wat in het kader van de vereiste *zorgvuldigheid* tot een meer evidence-based onderzoeksmethode had moeten leiden.
- H. De Commissie in haar nadere onderzoek heeft geconstateerd dat het datamanagement verbetering behoeft om te kunnen voldoen aan de vereiste *zorgvuldigheid*. Zo bevreesde de Commissie dat voor haar onderzoek naar herleidbaarheid van de bevindingen op voorhand kennelijk geen logbestanden van de dataverzameling en de analyses van de data beschikbaar waren.
- I. De Commissie voor wat betreft de vereiste *onafhankelijkheid* aandachtspunten signaleert. Weliswaar wordt de betrokken onderzoekers binnen Erasmus UPT ruimte geboden om tot een eigen onderzoeksopzet, uitvoering van onderzoek, analyses en conclusies te komen, maar anderzijds blijkt ook sprake van een beperkte budgettaire ruimte (en daarmee ook een grens aan de tijdsinzet van de onderzoekers) vanwege Erasmus UPT, terwijl deze werkmaatschappij voorts gebaat blijkt bij vervolgoopdrachten van de bij het Rapport betrokken opdrachtgever (Air Cargo Netherlands).
- J. De Commissie geen begrip heeft voor de beperkte budgettaire ruimte voor het onderzoek ten behoeve van het Rapport, aangezien dat niet kan afdoen aan de principes zoals verwoord in de Gedragscode en derhalve voorafgaand aan de acceptatie van de opdracht tot de daartoe benodigde inschatting van Beklaagde had moeten leiden. De Commissie miste bij de aanvaarding van de opdracht bovendien in het geheel expliciete betrokkenheid van de directie, die daarop had kunnen en moeten toetsen.
- K. In de Regeling het voorkomen van de schijn van belangenverstremgeling als een van de zogeheten gouden gedragsregels wordt genoemd, hetgeen de betrokkenen naar oordeel van de Commissie niet in voldoende mate gelukt is en wat voorkomen had kunnen worden door meer transparantie te betrachten dan wel de inzet van een begeleidingscommissie of een geformaliseerde peer-controle.
- L. De Commissie zich afvraagt in hoeverre de betrokken onderzoekers hun *verantwoordelijkheid* namen en konden nemen. Enerzijds constateerde de Commissie een beperkt inschattingsvermogen bij de betrokkenen ten aanzien van het (potentiële) effect van hun rapport op het politieke debat omtrent MAA en de belangen van de daarbij betrokken stakeholders (waarbij het zeer geringe bedrag voor de desbetreffende onderzoekswerkzaamheden veelzeggend is), anderzijds bleken zij binnen Erasmus UPT te opereren zonder te kunnen terugvallen op een toereikende institutionele onderzoekscultuur dan wel duidelijke organisatorische processen om de kwaliteit van onderzoek te borgen. Ook hierbij had de inzet van een begeleidingscommissie of een geformaliseerde peer-controle goede diensten kunnen bewijzen.

Oordeelt:

De Commissie heeft geconstateerd dat, zoals hierboven uiteengezet, niet in volledige mate voldaan is aan de krachtens de Gedragscode vereiste *transparantie*, *zorgvuldigheid*, *onafhankelijkheid* en *verantwoordelijkheid*, wat heeft geleid tot het ontstaan van een *schijn van belangenverstremgeling* en daarmee het niet voldoen aan een van de gouden gedragsregels zoals vermeld in de Regeling. Van een daadwerkelijke belangenverstremgeling is de Commissie overigens bij haar onderzoek niet gebleken. De klacht is daarmee – tot op zekere hoogte – gegrond.

Klachtencommissie Integriteitsregeling EUR Holding 2021

Voor wat betreft de kwalificatie van het niet volledig naleven van de daarmee samenhangende normen grijpt de Commissie terug op de wegingscriteria, zoals opgenomen in de Gedragscode (zie pagina 24):

- a. *De omvang van het niet-naleven.* De Commissie constateert dat het schort aan de naleving van de normen behorende bij vier van de vijf principes.
- b. *De mate waarin het niet-naleven opzettelijk heeft plaatsgevonden, of een vorm van grove nalatigheid was, dan wel het gevolg was van slordigheid of onwetendheid.* De Commissie heeft geen opzet geconstateerd, noch grove nalatigheid, maar constateerde slordigheid ten aanzien van de normen behorende bij de vereiste transparantie, zorgvuldigheid, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid.
- c. *De mogelijke gevolgen voor de validiteit van het betrokken onderzoek en voor de stand van de wetenschap ter zake.* Bij de validiteit van het onderzoek konden aanvankelijk vraagtekens worden geplaatst, welke bij de revisie van het onderzoek deels zijn geadresseerd. Een naschrift bij het rapport zou de validiteit van het onderzoek verder kunnen schragen, althans inzicht bieden in de wijze waarop de gepresenteerde resultaten onderbouwd zijn. De stand van de wetenschap is niet in het geding (echter wel de reputatie van EUR als wetenschappelijke instelling), aangezien het in deze casus, een adviesrapport betreft en geen wetenschappelijke, peer-reviewed publicatie.
- d. *De mogelijke effecten op het vertrouwen in de wetenschap en tussen wetenschappers.* Met het geadviseerde naschrift zouden derden door de geboden transparantie kunnen volgen hoe in het rapport tot de gepresenteerde resultaten is gekomen. Daarmee zou aantasting van het vertrouwen in de wetenschap kunnen worden voorkomen.
- e. *De overige mogelijke gevolgen voor individuen, de samenleving of de omgeving.* De impact van het rapport is groot voor de betrokken stakeholders in de regio rond Maastricht.
- f. *Het mogelijke voordeel voor de onderzoeker of andere belanghebbenden.* De Commissie heeft geconstateerd dat van persoonlijke voordelen voor de betrokken onderzoekers geen sprake is geweest, maar signaleert dat het voor Erasmus UPT wel ging om een prestigieuze opdracht met de mogelijkheid tot vervolgoopdrachten.
- g. *Of het om een wetenschappelijke publicatie gaat dan wel een populairwetenschappelijke uiting, onderwijsmateriaal of advies.* Het gaat in casu om een advies.
- h. *De opvattingen in de discipline(s) over de ernst van het niet-naleven.* Het betreft verwijtbaar handelen dan wel nalaten.
- i. *De positie en ervaring van de onderzoeker.* Men kan hiervan nog leren.
- j. *De mate waarin de onderzoeker vaker is tekortgeschoten.* Het betreft een eerste klacht ten aanzien van de betrokkenen.
- k. *Of de instelling bij de uitvoering van haar zorgplichten is tekortgeschoten.* De Commissie ziet aanleiding voor een organisatorische verbeterslag, dat wil zeggen de implementatie van het al vastgestelde kwaliteitsbeleid voor EUR Holding en haar werkmaatschappijen.
- l. *De tijd die verlopen is voordat van binnen of buiten de instelling tegen het niet-naleven actie is ondernomen.* In eerste instantie heeft de Beklaagde zelf al actie ondernomen na eerdere signalen van de Alliantie tegen de Uitbreiding MAA. De daaropvolgende klacht vanwege de Alliantie is in eerste instantie bij het verkeerde loket ingediend en kon derhalve niet onverwijld in behandeling worden genomen, maar dat is Beklaagde niet aan te rekenen.

Al met al acht de Commissie de kwalificatie *schending van wetenschappelijke integriteit* te zwaar. In plaats daarvan stelt de Commissie vast dat in deze casus de kwalificatie *bedenklijk gedrag* van toepassing is.

En adviseert

Professor Enrico Pennings, president-commissaris van Erasmus UPT, als volgt:

- 1) Voor een disciplinaire maatregel tegen een of meer bij de klacht betrokkenen ziet de Commissie geen aanleiding. De Commissie heeft zich vergewist van de persoonlijke integriteit van de betrokkenen. De betrokkenen dienen zich wel gewaarschuwd te achten ten aanzien van het belang om volledig te voldoen aan de normen behorende bij de overige principes zoals vermeld in de Gedragscode.
- 2) De Commissie ziet aanleiding voor organisatorische ingrepen bij Erasmus UPT:

Klachtencommissie Integriteitsregeling EUR Holding 2021

- a. Het aan het begin van 2020 door EUR Holding en haar werkmaatschappijen (waaronder Erasmus UPT BV) vastgestelde kwaliteitsbeleid ten aanzien contractonderwijs en -onderzoek is kennelijk nog niet in voldoende mate doorgevoerd;
 - b. De Commissie acht het aannemelijk dat tijdige implementatie van het kwaliteitsbeleid, meer specifiek inbedding van adequate processen binnen Erasmus UPT om de kwaliteitscriteria voor contractonderzoek te waarborgen, naar alle waarschijnlijkheid de nu door de Commissie geconstateerde onvolkomenheden ten aanzien van de vereiste transparantie, zorgvuldigheid, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid had voorkomen.
- 3) Ten aanzien van de Luchtvrachtmonitor 2018 dient te worden voorzien in een naschrift, op te nemen als bijlage bij het Rapport, waarin ten eerste nadere transparantie wordt geboden over de gehanteerde onderzoeksmethodiek en ten tweede de revisie van het Rapport nader wordt toegelicht.
 - 4) Voor eventuele toekomstige edities van de Luchtvrachtmonitor acht de Commissie een nadere verfijning van de onderzoeksmethodiek geboden. Daartoe dient hetzij sprake te zijn van een toereikend budget om te kunnen voorzien in een meer evidence-based onderzoeksmethodiek, dan wel dient te worden afgezien van (die onderdelen) van het vervolgonderzoek die op basis van het beschikbare budget niet met de daartoe vereiste kwaliteit kunnen worden ingevuld.

De Commissie is desgewenst bereid tot een toelichting op haar advies en in dat verband ook beschikbaar voor een toelichting aan Klager dan wel Beklaagde.

Rotterdam, 9 juni 2021,

Namens de Commissie,

Professor Muel Kaptein

